

Beretning afgivet af § 71-tilsynet den 12. september 2011

Beretning

om

tilsynets virksomhed i folketingsåret 2010-11

1. § 71-tilsynets virksomhed generelt

2. Indledning

3. Konkrete sager

4. Spørgsmål til ministre

4.1 Bisidder til udsatte børn og unge

4.2 Tvungen opfølgning

4.3 Bæltefiksering af svært overvægtige patienter

5. Besøg på psykiatriske afdelinger m.v.

5.1 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Glostrup

5.2 Københavns Kommunes børn og unge-udvalg

5.3 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling Odense

5.4 Odense Kommunes børn og unge-udvalg

5.5 Psykiatrisk Center Hvidovre

5.6 Psykiatrisk Center Amager

5.7 Brønderslev Kommune

6. Opfølgning på tidligere besøg på psykiatriske afdelinger m.v.

6.1 Psykiatrihospitalet Nykøbing Sjælland, Sikringen

6.2 Psykiatrisk Center Sct. Hans

6.3 Aalborg Børne- og Ungdomspsykiatriske afdeling

6.4 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg

7. Opfølgning på årsberetninger fra de lokale psykiatriske patientklagenævn

7.1 Opfølgning på årsberetninger for 2010

8. Møder

8.1 Folketingets Ombudsmand

8.2 Landsforeningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark

9. Information om tilsynets arbejde

1. § 71-tilsynets virksomhed

Det retlige grundlag

§ 71-tilsynet er udtrykkeligt nævnt i grundloven.

Grundlovens § 71, stk. 6 og 7, har følgende ordlyd:

»Stk. 6. Uden for strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige

domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom fastsættes ved lov.

Stk. 7. Behandlingen af de i stk. 6 nævnte personer undergives et af Folketinget valgt tilsyn, hvortil de pågældende skal have adgang til at rette henvendelse.«

Bestemmelserne er baggrunden for, at man taler om Tilsynet i henhold til grundlovens § 71 eller i daglig tale § 71-tilsynet.

§ 71-tilsynet består af 9 medlemmer.

Opgaver

Med hensyn til sine opgaver adskiller § 71-tilsynet sig fra Folketingets øvrige udvalg. På sine møder behandler tilsynet en række generelle og konkrete sager. Derimod bliver lov- og beslutningsforslag ikke henvist til behandling i tilsynet.

Tilsynet modtager henvendelser fra og om enkeltpersoner, som administrativt er berøvet deres frihed. En del af disse henvendelser vedrører spørgsmål, som ligger uden for tilsynets kompetence, herunder spørgsmål om lovligheden af selve frihedsberøvelsen. Andre sager finder tilsynet det mest hensigtsmæssigt at henvise eller videresende til de administrative klage- eller tilsynsmyndigheder på det pågældende retsområde. Tilbage er et antal sager vedrørende selve behandlingen under frihedsberøvelsen. Tilsynet behandler disse sager, som bl.a. giver anledning til besøg på psykiatriske afdelinger.

§ 71-tilsynet besøger som nævnt bl.a. psykiatriske afdelinger. Besøgene, der kan være enten anmeldte eller uanmeldte, er et meget væsentligt element i tilsynsvirksomheden. Som led i de almindelige bestræbelser på at følge med i, hvad der sker i regioner og kommuner på tilsynets områder, kan tilsynet også besøge væresteder, skoler m.v.

Ud over sine ordinære møder holder § 71-tilsynet også møder med foreninger m.v. Foreningerne kan bl.a. være med til at belyse, hvad der – set fra henholdsvis patienternes, de ældres, de pårørendes og personalets synsvinkel – giver anledning til problemer på tilsynets områder.

§ 71-tilsynet deltager desuden i konferencer m.v. inden for tilsynets sagsområder.

De generelle og konkrete sager giver sammen med besøgene, møderne og konferencerne bl.a. anledning til, at tilsynet retter henvendelse til og stiller spørgsmål til ministre og andre.

Udtalelser

§ 71-tilsynet kommer med sin vurdering af forhold, der vedrører behandlingen af administrativt frihedsberøvede. F.eks. kan tilsynet udtale kritik og komme med anbefalinger og henstillinger. Typisk sker det enten i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller på baggrund af besøg på en institution, hvor der er administrativt frihedsberøvede personer.

§ 71-tilsynet kan derimod ikke træffe afgørelser i konkrete sager, behandle en klage eller tage stilling til, om en beslutning om administrativ frihedsberøvelse er rigtig eller forkert.

Sammenfatning

§ 71-tilsynet er nedsat i henhold til grundloven for at føre tilsyn med behandlingen af de personer, som administrativt er berøvet deres frihed.

§ 71-tilsynet bestræber sig i hele sin virksomhed på at føre dette tilsyn på en sådan måde, at behandlingen – i vid forstand – af de administrativt frihedsberøvede personer til stadighed forbedres på såvel det konkrete som det generelle plan.

2. Indledning

§ 71-tilsynet har i løbet af folketingsåret 2010-11 holdt 8 møder. Tilsynet har endvidere været på tilsynsbesøg på 4 psykiatriske afdelinger, heraf 2 uanmeldte, og holdt møder med 3 kommuner om tilsyn vedrørende tvangsfjernelser på børne- og ungeområdet.

Tilsynets drøftelser har i indeværende samling været præget af drøftelser omkring brugen af tvang, overbelægning og tvangsanbragte børn, herunder bisidderordningen, søskende-kontakt m.v.

Tilsynets medlemmer har endvidere haft lejlighed til at deltage i konferencer m.v.

De generelle og konkrete sager, der løbende har været i tilsynet, har sammen med besøgene og møderne givet anledning til, at tilsynet har rettet henvendelse og stillet spørgsmål til bl.a. indenrigs- og sundhedsministeren og socialministeren samt regioner og kommuner om forskellige problemstillinger.

3. Konkrete sager

Tilsynet har i løbet af folketingsåret modtaget henvendelser fra og om enkeltpersoner, der administrativt er berøvet deres frihed. En del af disse henvendelser vedrørte spørgsmål, som ligger uden for tilsynets kompetence, herunder spørgsmål om lovligheden af selve frihedsberøvelsen eller tvangsforanstaltningen. Andre sager har tilsynet fundet det mest hensigtsmæssigt at henvise eller videresende til de administrative klage- eller tilsynsmyndigheder på det pågældende retsområde. Tilbage er et antal sager, der vedrører forholdene under frihedsberøvelsen. Tilsynet har behandlet disse sager fortroligt.

4. Spørgsmål til ministre

4.1 Bisidder til udsatte børn og unge

§ 71-tilsynet har bedt socialministeren om – med udgangspunkt i en konkret sag – at oplyse nærmere om anbragte børns ret til en bisidder, og hvilken forpligtelse kommunerne har til at gøre børnene opmærksom på dette.

Socialministeren svarede bl.a.:

»Børn, hvis sag behandles efter servicelovens kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge og dermed f.eks. børn, der er anbragt uden for hjemmet med eller uden samtykke, har efter servicelovens § 48 a ret til at lade sig bistå af andre. Myndigheden kan dog under særlige omstændigheder træffe afgørelse om at tilsidesætte barnets mulighed for at lade sig bistå, om valget af bisidder og om at udelukke bisidderen helt eller delvist fra et møde jf. servicelovens § 48 a stk. 2 og 3. Afgørelser herom kan indbringes for det sociale nævn af barnet eller den unge, der er fyldt 12 år.«

Socialministeren svarede endvidere:

»Det fremgår derfor af Socialministeriets vejledning til kommunerne om særlig støtte til udsatte børn og unge (vejledning nr. 3 til serviceloven), at det er vigtigt, at et barn eller en ung, som har en sag om særlig støtte til behandling hos den kommunale myndighed, ved, at det har ret til at lade sig bistå af andre efter servicelovens § 48 a. Det er derfor afgørende, at sagsbehandleren tager initiativ til at tale med barnet eller den unge om den støtte, som en bisidder kan give, og mere aktivt hjælper barnet eller den unge med at finde den rette person og kontakte vedkommende.«

Se § 71-tilsynets alm. del, svar på spm. 1 og 2.

4.2 Tvungen opfølgning

§ 71-tilsynet har spurgt indenrigs- og sundhedsministeren om, hvilke kriterier der har været til stede i forbindelse med det ene tilfælde af tvungen opfølgning, som har været indberettet til Sundhedsstyrelsen i perioden 1. oktober 2010 – 31. december 2010.

Indenrigs- og sundhedsministeren svarede bl.a.:

»Tvungen opfølgning efter udskrivning kan iværksættes, hvis der på baggrund af den aktuelle indlæggelse er en begrundet formodning om og nærliggende risiko for, at patienten efter udskrivning vil ophøre med at følge den behandling, der er nødvendig for patientens helbred, og

- patienten i de seneste 3 år forud for den aktuelle indlæggelse er blevet tvangsindlagt mindst 3 gange,
- patienten i de seneste 3 år forud for den aktuelle indlæggelse i mindst ét tilfælde har undladt at følge den behandling, der er anført i en udskrivningsaftale eller koordinationsplan,
- patienten i forbindelse med den aktuelle indlæggelse blev tvangsindlagt eller tvangstilbageholdt og
- patienten inden for det sidste halve år forud for den aktuelle indlæggelse har været ordineret opsøgende behandling ved et udgående psykiatriteam, men har undladt at følge den ordinerede, medicinske behandling.«

Se § 71-tilsynets alm. del, svar på spm. 3 og bilag 61.

4.3 Bæltefiksering af svært overvægtige patienter

§ 71-tilsynet har bedt indenrigs- og sundhedsministeren om at oplyse, hvordan man andre steder i landet håndterer problemstillingen med tvangsfiksering med mavebælte af svært overvægtige personer.

Ministeren har anført følgende i sit svar:

»Til brug for min besvarelse, har Sundhedsstyrelsen oplyst, at svært overvægtige patienter har lettere ved at skubbe sig ud af mavebælter, der anvendes til tvangsfiksering, således at det kan være nødvendigt også at anvende hånd- eller fodremme. Sundhedsstyrelsen er bekendt med, at man ofte i disse situationer kun anvender én hånd- og én fodrem. Disse bliver anlagt på hver sin side, fx om venstre hånd og højre fod, således at den overvægtige patient sikres mest mulig bevægelsesfrihed. Det er en forudsætning, at der samtidig anvendes bælte om maven.«

Se § 71-tilsynets alm. del, svar på spm. 4 og bilag 30 og 68.

5. Besøg på psykiatriske afdelinger m.v.

§ 71-tilsynet tager i løbet af et folketingsår på både uanmeldte og anmeldte tilsynsbesøg på forskellige psykiatriske afdelinger. Efterfølgende skriver tilsynet en faktuel rapport og stiller en række opfølgende spørgsmål til den pågældende region. Når disse er besvaret, skriver § 71-tilsynet en endelig rapport, hvor tilsynet giver sin vurdering af konkrete forhold på afdelingen. De endelige tilsynsrapporter er offentligt tilgængelige.

5.1 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Glostrup

Den 22. november 2010 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt besøg på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Glostrup. § 71-tilsynet havde indledningsvis et møde med repræsentanter fra afdelingen og Region Hovedstadens Psykiatri. Efterfølgende blev tilsynet vist rundt på afsnit 59, Børnepsykiatrisk afsnit, og afsnit 62, Lukket ungdomspsykiatrisk afsnit. Under rundgangen havde tilsynet lejlighed til at tale med personale og patienter på afsnittet.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»Tvang

Tilsynet finder det positivt, at afdelingen arbejder for at nedbringe de mest indgribende tvangsforanstaltninger, og som konsekvens heraf har nedbragt antallet af fikseringer med bælte og remme.

Tilsynet har noteret sig, at Region Hovedstandens Psykiatri siden tilsynets besøg har ændret praksis fsva. tvangsforanstaltninger, hvor der foreligger samtykke fra forældrene. Det er sket på baggrund af Indenrigs- og Sundhedsministeriets fortolkning af reglerne, som er, at der i disse tilfælde ikke er tale om tvang i henhold til psykiatriloven. Hidtil har regionen haft den praksis, at psykiatriloven har fundet anvendelse i alle tilfælde, hvor der er tale om tvang – uanset forældresamtykke – for på den måde at give patienten den bedst mulige retssikkerhedsgaranti.

De fysiske rammer

Tilsynet finder det positivt, at der er igangsat initiativer, som vil aflaste ungeafsnittet herunder give flere enestuer.

Tilsynet finder det imidlertid beklageligt, at der ikke p.t. er ressourcer til at renovere børneafsnittet herunder afsnit 59, som fremstår meget trangt og utidssvarende med få bade- og toiletfaciliteter – ikke mindst når det tages i betragtning, at forældrene ofte også opholder sig/overnatter på afsnittet.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 46.

5.2 Københavns Kommunes børn og unge-udvalg

Den 22. november 2010 holdt § 71-tilsynet et møde med repræsentanter fra Københavns Kommunes børn og unge-udvalg og Socialforvaltningen om kommunens tilsyn med private og kommunale opholdssteder/botilbud og plejefamilier på børne- og ungeområdet.

Forud for mødet havde Københavns Kommune fremsendt en årsopgørelse over indberetninger af magtanvendelser i 2009 og et notat om tilsyn på de kommunale og private tilbud i 2009.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet har noteret sig, at kommunen påpeger, at kommunerne ikke er gode til at informere hinanden vedr. såkaldte nomadefamilier, så længe deres sager er i udredningsfasen, hvor der ikke endnu er en egentlig aktiv sag.

Tilsynet har noteret sig, at kommunen vurderer, at Barnets Reform fsva. kontinuitet i anbringelsen har medført længere genbehandlingsfrister i forbindelse med tvangsanbringelser, som kan have den konsekvens, at kommunen vil være tilbageholdende i forhold til at indstille til tvangsadoption.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 47.

5.3 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling Odense

Den 31. januar 2011 aflagde § 71-tilsynet et anmeldt besøg på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Afdeling Odense. Tilsynet afholdt først et møde med ledelsen og repræsentanter for regionen. Herefter blev tilsynet vist rundt på afsnit 3.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»Tilsynet finder det positivt, dels at afdelingen har eget produktionskøkken, som betyder, at der laves mad, som er beregnet/tilpasset børn og unge, dels at patienterne har medindflydelse på menuen og deltager i madlavningen en gang ugentligt.

Tilsynet finder det positivt, at afdelingen registrerer al tvang – også selvom der foreligger forældresamtykke.

Tilsynet finder det uheldigt, at der i perioder er overbelægning på afdelingen og deraf følgende øget stressbelastning af patienterne.

Tilsynet har noteret sig, at det er afdelingens indtryk, at der hyppigere er problemer med at udsluse færdigbehandlede patienter, fordi udskrivningen afventer kommunens § 50-undersøgelse og et passende efterbehandlingstilbud, og det kan være svært at få den praktiske udslusning koordineret.

Tilsynet har noteret sig, at afdelingen finder, at især den skærmede enhed behøver mere plads, men at afdelingens fysiske forhold løbende bliver tilpasset, indtil afdelingen flytter.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 92.

5.4 Odense Kommunes børn og unge-udvalg

Den 31. januar 2011 holdt § 71-tilsynet et møde med Odense Kommunes børn og unge-udvalg om kommunens tilsyn med private og kommunale opholdssteder/botilbud og plejefamilier.

Forud for mødet havde Odense Kommune fremsendt materiale om kommunens anbringelsesgrundlag, opgørelser over tvangssager, frivillige og tvangsmæssige afgørelser

osv. samt retningslinjer for udarbejdelse af handleplaner, § 50-undersøgelser og tvangsmæssige afgørelser.

I den endelige rapport udtalte tilsynet:

»§ 71-tilsynet har noteret sig, at kommunen finder, at der er kommet mange nye og anvendelige redskaber via lovgivningen Barnets Reform, og at der ikke p.t. er behov for yderligere regler, men ro til at implementere de nuværende.«

Hele rapporten kan læses på § 71-tilsynet alm. del – bilag 91.

5.5 Psykiatrisk Center Hvidovre

Den 1. april 2011 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt besøg på Psykiatrisk Center Hvidovre. Tilsynet blev vist rundt på 2 lukkede voksenafsnit, henholdsvis afsnit 809 og 811.

Tilsynsrapporten er på tidspunktet for beretningens afgivelse endnu ikke færdigbehandlet. Tilsynets endelige udtalelse vedrørende besøget på Psykiatrisk Center Hvidovre vil derfor først fremgå af næste års beretning.

5.6 Psykiatrisk Center Amager

Den 8. juni 2011 aflagde § 71-tilsynet et uanmeldt besøg på Psykiatrisk Center Amager. Tilsynet blev vist rundt på 2 lukkede voksenafsnit, B1 og B2.

Tilsynsrapporten er på tidspunktet for beretningens afgivelse endnu ikke færdigbehandlet. Tilsynets endelige udtalelse vedrørende besøget på Psykiatrisk Center Amager vil derfor først fremgå af næste års beretning.

5.7 Brønderslev Kommune

Den 9. august 2011 holdt § 71-tilsynet et møde med repræsentanter for Brønderslev Kommunes Børne- og Skoleudvalg og Børne- og familieafdelingen.

Referatet af mødet er på tidspunktet for beretningens afgivelse endnu ikke færdigbehandlet. Tilsynets endelige udtalelse vedrørende mødet med Brønderslev Kommune vil derfor først fremgå af næste års beretning.

6. Opfølgning på tidligere besøg på psykiatriske afdelinger m.v.

Det er tilsynets praksis, at der et års tid efter et tilsynsbesøg som udgangspunkt følges op på den rapport, som besøget mandede ud i, over for den ansvarlige region.

§ 71-tilsynet har i indeværende samling spurgt til en opfølgende status på de kritikpunkter, som fremgik af den endelige rapport på henholdsvis Psykiatrihospitalet Nykøbing Sjælland - Sikringen, Psykiatrisk Center Sct. Hans, Aalborg Børne- og Ungdomspsykiatriske afdeling samt Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg.

6.1 Psykiatrihospitalet Nykøbing Sjælland, Sikringen

§ 71-tilsynet aflagde den 30. november 2009 et anmeldt besøg på Psykiatrihospitalet Nykøbing Sjælland, Sikringen.

På baggrund af § 71-tilsynets rapport fra tilsynsbesøget skrev tilsynet et opfølgende brev til region Sjælland og spurgte til status vedrørende følgende forhold:

- » § 71-tilsynet noterede sig i rapporten, at antallet af anvendelse af bælte og remme var steget betydeligt i de sidste tre år også fraregnet de tre langtidsindlagte patienter. Tilsynet vil derfor høre, hvordan antallet af anvendelsen af bælte og remme har udviklet sig siden tilsynsbesøget?
- Tilsynet udtalte i den endelige rapport, at de fandt det beklageligt, at Sikringen ikke udleverede Sundhedsmini-

steriets pjece om *Tvang i psykiatrien* til patienter og pårørende. Udleveres pjecen nu systematisk på Sikringen?

- Regionen bedes redegøre for, hvilke ændringer der er sket med hensyn til kostpolitikken siden tilsynsbesøget i lyset af den undersøgelse, som Ombudsmanden havde iværksat? «

Af Region Sjællands svar fremgår bl.a. :

»Tvang

Som svar på spørgsmålet om udviklingen i antallet af fikseringer kan det med henvisning til de tidligere fremsendte besvarelser, hvoraf tallene for 2007, 2008 og 2009 fremgik, oplyses, at der i 2010 er registreret følgende fiksering med henholdsvis bælte og remme:

Bælte (alle patienter) 2467 (ekskl. 3 patienter) 162

Remme (alle patienter) 2412 (ekskl. 3 patienter) 148

Det er således sket et fald i antallet af fikseringer med bælte, når fikseringerne af de 3 omhandlede patienter fraregnes, mens der med hensyn til det samlede antal fikseringer ses en mindre stigning.«

Endvidere svarede regionen, at man nu systematisk udleverer pjecen »*Tvang i psykiatrien*« til alle patienter og pårørende.

Kost

Vedrørende patientkost svarede regionen, at »restriktioner af patienters spisevaner bliver truffet ud fra nogle individuelle kriterier, som baseres på objektive målinger. Der iværksættes således først kostreduktioner, hvis en patient har et højt BMI (når patienten er klinisk fed, d.v.s. BMI over 30), når der er tydelige blodprøvesvar, der indikerer at patienten har sukkersyge eller udviklet forhøjet kolesterol, eller hvis patientens tænder er svært carieret, og patienten er i risiko for at miste tandsættet.

Der er ingen undervægtige patienter på Sikringsafdelingen, men til gengæld en del der er overvægtige.

Normalkost til patienterne leveres af sygehuskøkkenet med en kostsammensætning svarende til, at unge mandlige sportsaktive patienter skal have dækket deres kostbehov. En særlig kostgruppe har undersøgt kostbehovet i dialog med sygehuskøkkenet, og resultatet er udmøntet i det aktuelle køkkentilbud.

Derudover kan patienterne en gang ugentlig bestille grillmad til aften. Patienterne kan købe frugt og slik hos den stedlige købmand. Det er ikke muligt at indkøbe eller opbevare (af hygiejniske grunde) supplerende madvarer.«

Tilsynet tog regionens svar til efterretning.

Brevene er fortrolige og kan derfor ikke ses på Folketingets hjemmeside (bilag 49, 70 og 79).

6.2 Psykiatrisk Center Sct. Hans

§ 71-tilsynet aflagde den 30. november 2009 et anmeldt besøg på Psykiatrisk Center Sct. Hans.

På baggrund af § 71-tilsynets rapport fra tilsynsbesøget skrev tilsynet et opfølgende brev til region Hovedstaden og spurgte til status vedrørende følgende forhold:

- » Tilsynet udtalte i den endelige rapport, at de fandt det beklageligt, at der i både 2008 og 2009 var tale om overbelægning med inddragelse af fællesrum til gene for patienterne generelt. Hvordan har situationen med hensyn til overbelægning udviklet sig siden tilsynsbesøget?

- På besøgstidspunktet var der problemer med udslusning af færdigbehandlede patienter og især et par stykker, som havde ventet i meget lang tid på et egnet tilbud. I den forbindelse bedes regionen redegøre for, hvordan balancen er mellem færdigbehandlede patienter og udskrivninger på nuværende tidspunkt.
- Tilsynet fandt det i rapporten beklageligt, at de fysiske rammer især på afsnit L1 og R7 var nedslidte, og at det f.eks. var svært at stille tilfredsstillende faciliteter til rådighed for både rygere og ikke-rygere. Hvordan er status med hensyn til de fysiske rammer på nuværende tidspunkt?
- Endvidere vedlægger tilsynet kopi af svar fra indenrigs- og sundhedsministeren vedr. forhold på Psykiatrisk Center, Sct. Hans, som tilsynet gerne vil bede om regionens kommentarer til.«

Af Region Hovedstadens svar fremgår bl.a.:

Overbelægning

»Det var kun i januar måned 2010, at belægningen var over 100 %. Den gennemsnitlige belægning var 90 % for hele 2010 samt januar 2011. Overbelægning er således ikke noget aktuelt problem for afsnittet (L1). For L2 var belægningen mellem 90 % og 100 % med et gennemsnit på 94 %.

På afsnit R7 er der fortsat en overbelægning kvantitativt set, men det er kvalitativt acceptabelt, idet afsnittet varetager en regionsfunktion og det er de 12 mest flugtsikrede pladser Region kan tilbyde til patienter under fuldbyrdelse af deres foranstaltninger.«

Færdigbehandlede patienter

Aktuelt er alle patienterne på S1 (tidligere L1) i et aktivt behandlingsforløb. Ingen patienter er registreret som færdigbehandlede. På S2 (tidligere L2) er 2 patienter registreret som færdigbehandlede.« ... »der vil fremover fortsat være færdigbehandlede patienter i afdeling S, men det skønnes, at de vil udgøre en mindre del af det samlede antal patienter, og at de ikke vil vente så længe som hidtil.«

Fysiske rammer

»Generelt er indeklimaet bedret væsentligt siden man indførte rygeforbud indendørs i afsnittet i efteråret 2010.« ... »Det planlægges, at der skal bygges 80 nye senge i et byggeri, der på bedste måde kan rumme de retspsykiatriske patienter, således at både den behandlings- og plejemæssige indsat kan forenes med den sikkerhedsmæssige dimension.« ... »De fysiske rammer på S1 er i øvrigt stort set uændrede siden § 71-tilsynets besøg i 2009, men indgår i centrets renoeringsplan.«

Endvidere anfører regionen som kommentar til indenrigs- og sundhedsministerens svar vedrørende forhold på Psykiatrisk Center Sct. Hans:

Vedr. tvang

»Der har været noget øget forekomst af fysisk magtanvendelse i weekender og søgnehelldage i forhold til hverdage. Der er ikke nogen entydig forklaring på dette.« ... »Tvangen er dog primært afledt af, at der fortsat finder en større stofindtagelse sted i disse perioder og at frustrationen over at være undergivet en foranstaltning er størst for disse patienter om aftenen og i weekenden.«

»Psykiatrisk Center Sct. Hans har den glædelige erfaring i en periode at kunne indlægge alle patienter fra fængslet på et specielt designet afsnit. Et afsnit der efter Region Hovedstadens Psykiatri opfattelse har ideelle fysiske rammer og en faglig kompetent personalebemanding. På dette afsnit har fysisk tvang stort set ikke været til stede.«

Vedr. ventelister

»Det er fortsat venteliste fra fængslerne til de 2 retspsykiatriske afdelinger på Psykiatrisk Center Sct. Hans. Visitationssproceduren står imidlertid nu overfor en omfattende strukturændring i hele Region Hovedstadens Psykiatri med etablering af en central visitation.«

Tilsynet besluttede at stille opfølgende spørgsmål til Region Hovedstaden om muligheden for anden anvendelse af personaleressourcerne/flerfaglighed for at forebygge øget tvang i weekenderne og om antallet af patienter med dobbeltdiagnose og deres behandling.

Vedr. bæltefiksering af overvægtige

»Det ideelle mavebælte til svært overvægtige patienter er simpelthen ikke opfundet.«

Tilsynet tog herefter regionens svar til efterretning.

Se tillige § 71-tilsynet alm. del – bilag 48, 68, 77 og 97.

6.3 Aalborg Børne- og Ungdomspsykiatriske afdeling

§ 71-tilsynet aflagde den 12. april 2010 et anmeldt besøg på Aalborg Børne- og Ungdomspsykiatriske afdeling.

På baggrund af § 71-tilsynets rapport fra tilsynsbesøget skrev tilsynet et opfølgende brev til region Nordjylland og spurgte til status vedrørende følgende forhold:

- » Har afdelingen haft en fortsat positiv udviklingen med hensyn til at nedbringe tvangstillene?
- Er der fortsat stort set ikke tale om overbelægning på afdelingen?
- Hvordan er situationen på afdelingen med hensyn til vanskelighederne med at rekruttere speciallæger på området, og har det fortsat betydning for ventetiden på ambulans udredning?
- Er der sket ændringer med hensyn til forholdene omkring afdelingens terrasse og have, som ligger umiddelbart ved siden af haven tilhørende et lukket voksen afsnit, hvor der er frit udsyn mellem haverne.«

Af Region Nordjyllands svar fremgår bl.a.:

Tvang

»Antal tvangsindlæggelser er i 2010 på samme niveau som de seneste år. Andre former for tvangsforanstaltninger forekommer meget sjældent, om end der i 2010 har været en øget tvanganvendelse i form af fysisk fastholden, tvangsfiksering og døraflåsning. Det vurderes, at det er enkelte konkrete patienter, der har begrundet stigningen.«

Overbelægning

»Der har i 2010 været korterevarende overbelægning med en enkelt patient opstået som følge af behov for indlæggelse af patienter via den psykiatriske skadestue. Der har ikke været vedvarende eller længerevarende overbelægning.

Belægningsprocenter i 2010 for døgnafsnit A1d var 81,8 %, hvilket er en tilfredsstillende belægning.«

Rekruttering

»Det er fortsat vanskeligt at rekruttere speciallæger indenfor børne-ungdomspsykiatri, men det er lykkedes at øge

den faste bemanning ved yderligere en overlæge (dansk) og en dansk talende polsk afdelingslæge – begge med fast tilknytning til børne-ungdomspsykiatrisk afdeling A.« ... »Der er fortsat ventetid på udredning/behandling » ... «men der er sket et i fald i antallet af patienter, der venter meget længe (over ½ år).

Vi kan oplyse, at der fortsat arbejdes på at nedbringe ventetiden på børne-ungdomspsykiatrisk udredning/behandling. I den forbindelse er det netop politisk besluttet, at Region Nordjylland etablerer en børne-ungdomspsykiatrisk friklinik med opstart efterår 2011.«

Fysiske rammer

»Der er foretaget visse fysiske ændringer, idet der er kommet halvtag over dele af den lukkede afdelingsterrasse og der er planlagt udskiftning af ruderne i siderne på terrassen, således at der isættes frostede ruder. Disse tiltag bevirker, at udsynet til det lukkede sengeafsnits have ikke er så direkte. Afdelingen har yderligere arbejdet på at gøre haven mere hyggelig og indrettet til børn og unge med bålplads og mål til boldspil.«

Tilsynet har ikke på tidspunktet for afgivelse af beretningen haft regionens svar til drøftelse på et møde endnu.

Se tillige § 71-tilsynet alm. del – bilag 94 og 117.

6.4 Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg

§ 71-tilsynet aflagde den 7. juni 2010 et uanmeldt besøg på Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center Bispebjerg.

På baggrund af § 71-tilsynets rapport fra tilsynsbesøget har tilsynet skrevet et opfølgende brev til region Hovedstaden for at spørge til status på forskellige områder. Svaret er på tidspunktet for beretningens afgivelse ikke modtaget, men vil blive nævnt i næste års beretning.

7. Opfølgning på årsberetninger fra de lokale psykiatriske patientklagenævn

Det følger af lov om frihedsberøvelse og anden tvang i psykiatrien § 39, stk. 1, at de lokale psykiatriske patientklagenævn hvert år skal offentliggøre en beretning om deres virksomhed. Det følger samtidig af forarbejderne til loven, at det forudsættes, at bl.a. § 71-tilsynet bliver gjort bekendt med årsberetningerne.

7.1 Opfølgning på årsberetninger 2010

§ 71-tilsynet har drøftet årsrapporterne 2010 og efterfølgende skrevet til statsforvaltningerne med bemærkninger om følgende emner:

- Stigningen i antallet af tilsidesættelser.
- Stigningen i antallet af sager.
- Stigning i antallet af afgørelser.
- Fremmødeprocenter for henholdsvis bistandsværger og patienter.

- Fokus på tilstrækkelig dokumentation ved tvang.
- Lav gennemsnitlig sagsbehandlingstid.

Se § 71-tilsynet alm. del – bilag 120-124.

8. Møder

8.1 Folketingets Ombudsmand

Tilsynet har holdt møde med Folketingets Ombudsmand, Hans Gammeltoft-Hansen, inspektionschef Lennart Frandsen og fuldmægtig Mai Vestergaard onsdag den 27. oktober 2010.

På mødet blev bl.a. drøftet reglerne for visitation, manglende aktiviteter på de psykiatriske afdelinger, tvungen opfølgning, retsenheden i landet, kostpolitik i psykiatrien, fordelingen af åbne og lukkede sengepladser, husordener og nedsættelse af den kriminelle lavalder.

8.2 Landsforeningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark

Tilsynet har holdt møde med Landsforeningen af Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark (LPD) onsdag den 27. oktober 2010. På mødet blev drøftet forskellige konkrete sager og nogle mere generelle problemstillinger bl.a. husordener, restriktioner af psykiatriske patienters indkøb, bistandsværger og patientrådgiveres vilkår og frit sygehusvalg for psykiatriske patienter.

9. Information om tilsynets arbejde

I det forløbne folketingsår har tilsynet som i tidligere år udsendt en folder om årets arbejde i tilsynet med henblik på at udbrede kendskabet til hele sin virksomhed til en bredere kreds af offentlige myndigheder, personale og – ikke mindst – patienter.

Målet er, at folderen skal medvirke til en positiv udvikling, således at administrativt frihedsberøvede personer, hvor de end befinder sig, bliver tilbudt nogle forhold, som samfundet kan være bekendt.

Folderen blev oprindelig udsendt til ca. 300 forskellige myndigheder, organisationer, foreninger m.v. Efterfølgende er folderen udsendt enten efter anmodning eller i forbindelse med besvarelse af henvendelser.

Den særlige pjece om tilsynet, der nærmere beskriver tilsynets opgaver efter grundloven, udsendes enten efter anmodning fra f.eks. psykiatriske afdelinger eller uddannelsessteder eller i forbindelse med besvarelse af henvendelser.

Tilsynets offentlige dokumenter kan endvidere findes på Folketingets hjemmeside under Folketingets 71-tilsyn.

Sophie Løhde (V) Birgitte Josefsen (V), Marion Pedersen (V), Anita Christensen (DF) nfm., Vivi Kier (KF) Karen J. Klint (S) fmd., Orla Hav (S) Özlem Sara Cekic (SF) Anne Baastrup (SF)